

Helena Dam á Neystabø, landsstýrismaður:

Fyribils hava vit tryggjað arbeiðsfriðin

Hóast Landssjúkrahúsið er hornasteinunum í føroyska sjúkrahúsverkinum, hevur samskiptið innanhýsis og út í primersektorin seinastu nógvu árin verið út av lagi vánaligt. Nú vil landsstýrismaðurin í almanna- og heilsumálum brúka fyra tey komandi árin at fáa skil á nýggja bygnaðin

DAGNY JOENSEN
JENS K. VANG

Á figgjarlógini fyri 1999 eru avsettar 1,3 mja. krónur til almanna- og heilsuverkið.

Av hesum eru 227 mió. krónur til umsiting og viðgerð á Landssjúkrahúsinum, harav 50 mió. krónur til viðgerð og upphald uttanlands.

Spurd hvørt tað yvirhøvur ber til at bota um viðurskiptini á Landssjúkrahúsinum og í primersektorinum, sigur Helena Dam á Neystabø, at tað hevur hon sett sær fyrri at fáa greiðu á komandi fyra árin.

Nýggi landsstýrismaðurin hevur bert sitið í fyra mánaðir, og í hesum tíðarskeiði er Almanna- og Heilsumálastýrið farið rættuliga til verka, og er flutt saman við landsstýrismanninum úr Tinganesi og inn á økið hjá Landssjúkrahúsinum.

Samla umsitingina á einum stað

– Vit royna at samla umsitingina á einum stað, og her skulu partur av Almanna- og Heilsumálastýri, leiðslan á sjúkrahúsinum, deild av Heimarøktini og serstovnadeildini, hava til húsa, sigur Helena Dam á Neystabø.

Hon veit væl, at samskiptið í heilsumálum, og serliga á Landssjúkrahúsinum ikki hevur verið serliga væl eydnað seinastu árin, men vónar at ein itókilig ætlan um at broyta bygnaðin, fer at bota umstøðuna.

Ein lesari lýsti tað at vera sjúklingur á Landssjúkrahúsinum, sum at koma á eitt vanlukkustað, har sjúkrasystarnar eftir førminum royndu at hjálpa har, sum neyðin var størst.

– Hvat heldur tú um slík viðmæli?

Vit royna at fáa fleiri reursir til stovnin, so vit sleppa undan at siga fólk

upp og annars lætta um byrðarnar bæði hjá starvsfólkunum og sjúklingunum. Eitt nú við at veita trygd fyri afturvendandi trupulleikum, tá játtanin ikki heldur, sigur landsstýrismaðurin.

Umboð fyri brúkarar takast við í ráðum

– Hvør eftirmetur, hvussu peningurin til sjúkrahúsvirkið verður brúktur og hvussu hann gagnar?

– Nú nýggi bygnaðurin er farin at virka, ber til at sundurgreina játtanir til sjúkrahúsvirkið. Tað merkir, at vit kunnu fara undir góðskumetingar í ár.

– Her skulu sjúkrahúsráðini takast við í arbeiðinum. Hesi ráð eru umboð fyri áhugafeløgini, sum umboða sjúklingar á sjúkrahúsinum.

Spurd hvør leiðslan á Landssjúkrahúsinum er, sigur Helena Dam á Neystabø, at eitt læknaråd er á sjúkrahúsinum, sum hevur fund eina ferð um mánaðin.

– Harnæst er bygnaðarætlan júst lögð fram, sum Jákup Mørkøre, sjúkrahústjóri, hevur gjørt, og sum skal samskipa og arbeiðið og figgingina á stovnunum.

Ósemja hevur leingi verið hvat skal gerast viðvíkjandi leiðslusurninginum, men nú hevur landsstýrismaðurin lagt trýst á leiðsluna um at koma við einum uppskoti til nýggjan bygnað.

Eitt nú var sjúkrasysturstjóri settur í vár, men varð bert stutta tíð, av tí at arbeiðið var alt ov umfatandi til hálvtíðarstarv. ið varð avsett til hetta arbeiðið.

Helena Dam á Neystabø sigur, at við nýggja bygnaðinum verður starvið sum sjúkrasysturstjóri lýst av nýggjum. Tað verður gjørt, fyrri at fáa rætta innihald í starvið hjá sjúkrasysturstjór-anum.

Kunnu ikki veita óavmarkaðar játtanir
– Hvussu kunnu politikarar

vita, hvat sjúka kostar?

– Tað er sjálvandi torført at meta um, men vit eru noydd at hava ávísar figgjargjarligar karmar, og kunnu tí ikki røkka óavmarkaðum tørv. Tað er peningur ikki til. Annars sigur leiðslan á Landssjúkrahúsinum at eingin verður sendur heim aftur uttan at fáa viðgerð. Tað heldur Helena Dam á Neystabø eisini verða eina trygd.

Eitt nú sigur leiðslan á Landssjúkrahúsinum, at tað er ov kostnaðarkrevjandi at hava sjúklingar liggjandi til røkt, og útskriva fólk til heimarøkt, men umhugsað verður ikki, at Heimarøktin ikki er útbýgt at taka ímóti sjúklingunum. Eitt nú er eingin døgnvaktarskipan, sum er neyðugt í hesum arbeiði.

Stovna deild til røkt av sjúklingum

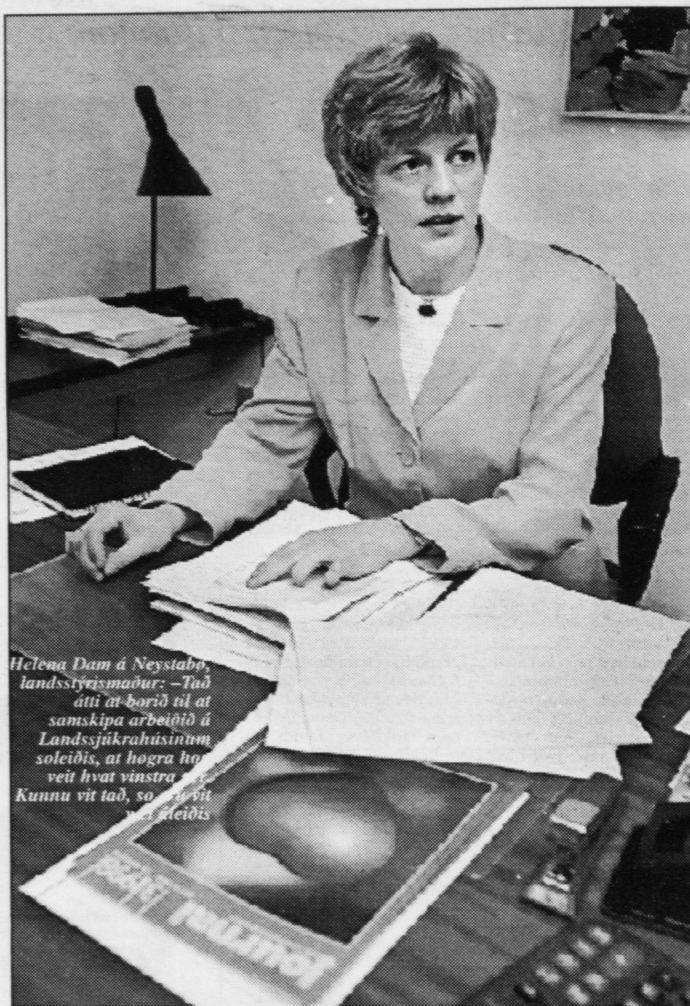
Helena Dam á Neystabø sigur, at tað er rætt, at sjúkrahúsið ikki megnar at hava sjúklingar liggjandi til røkt, og heldur at aðrir møguleikar skulu umhugsast.

Eitt nú eru 100 sengur á Landssjúkrahúsinum tiknar burtur. Her kundu vit móguliga í samstarvi við Landssjúkrahúsið stovnað eina røktardeild, har fólk kunnu verða aftaná viðgerð, og til tey fara heimaftur.

– Treytin er at kommunurnar gjalda sín part av deildini. Hugsandi er eisini, at bygdafolk kunnu liggja har, so kommunulæknarnir í Havn verða avlastaðir, eins og deildin kundi verið nýtt til umlætting, sigur Helena Dam á Neystabø.

Hon vísir á at figgjargjarla støðan er betur í ár, og at peningurin skal eisini brúkast til at styrkja almanna- og heilsumál.

– Vit hava veit trygd fyri figgingini á Landssjúkrahúsinum, av tí at vit eru sannførd um, at sparringar bert elva til trýst frá áhugabólum og politikarum.

Helena Dam á Neystabø, landsstýrismaður: – Tað átti at borið til at samskipa arbeiðið á Landssjúkrahúsinum soleiðis, at høgra hond veit hvat vinstra hond veit. Kunnu vit tað, so vit fáa leiðis

Tað førir ikki til nakað, tí partarnir læsa seg fastar. So siga teir bert sum so, at einki hjálpur, og so verður einki gjørt fyri at bota umstøðuna.

Sparringar elva til trýst

– Min áskoðan er, at tað loysir ongir trupulleikar at rationalisera frá degi til dags. Tað er neyðugt at allir partar innan sjúkrahúsvirkið verða tiknir við og fáa ávirkan á tað, sum skal henda, og tað gerst ikki eftir einum degi.

Trupulleikin er at Landsjúkrahúsið og starvsfólkini á stovnunum eru niðurslitin, men at tað kann bótast um við at fáa samskipti í lag.

– Hvussu langa tíð skal umlættingin av arbeiðsviðurskiptunum á Landssjúkrahúsinum taka?

– Eg eri vald fyri fyra ár, og haldi, at tað skuldi borið til at loyst trupulleikarnar, eitt nú við at samskipa arbeiðið soleiðis, at høgra hond veit, hvat vinstra ger. Kunnu vit tað, so eru vit væl áleiðis, sigur Helena Dam á Neystabø.

Landsstýrismaðurin sigur viðvíkjandi kommunulæknaskipanini, at hon hevur verið eitt stríðsmál, hvørt skipanin skuldi vera undir kommunu ella landinum, ella um kommunulæknarnir skuldu metast sum sjálvstøðugir vinnurekandi. Tað

málið verður eisini loyst, tá nýggja skipanin verður lögð undir Landsstýrið at umsita, sigur Helena Dam á Neystabø.

Eisini er avgjort at seta tveir kommunulæknar aftrat, ein í Klaksvík og ein í Havn.

Umhugsað verður eisini at seta fleiri kommunulæknar.

– Kommunulæknaskipanin fær vanliga avloysarar úr Danmark, av tí at so fáir eru í Føroyum. Tað kostar hópin av peningi til

lønir og ferðing.

– Brúktu vit peningin, sum dansku avloysararnir kosta til at seta fleiri kommunulæknar, kundu teir avloyst hvønn annan, um teir vóru fleiri um arbeiðið, sigur Helena Dam á Neystabø.

Hon heldur at hennara landsstýrið einki er ein spennandi avbjóðing, men hon heldur at hol er sett á nøkur týðandi mál, sum fara at bota um støðuna á almanna- og heilsumálum.

»Landsstýrið gevur okkum ein posa av peningi, sum vit skulu veita heilsuþóttum»

Pál Weihe, læknastjóri

»Tað er nógv fyrri at áhugabólkar skulu tala at, aðrenn nakað hendir, tá tað er starvsfólk á Landssjúkrahúsinum, sum hevur lærdóm og vitan um tørvin hjá einstaka sjúklinginum»

Joan Ziskason, formaður í Sjúkrasystrafelagnum

»Arbeiðstrýstið hjá kommunulæknunum í Havn er so stórt, at tað er spurningur um tíð, hvussu leingi teir halda til til arbeiðsbyrðuna.

Kaj Kallsberg, kommunulæknir

»Trupulleikin er, at Heimarøktin ikki greitt hevur gjørt vart við, hvørjar tænstu stovnurin kann veita, og at sjúkrahúsinu ikki fyrirreika tey avvarðandi nógv væl, tá sjúklingar verða útskrivaðir»

Elsa Lützen, leiðari í Heimarøktini